

گفت‌وگوی بی‌پرده روزنامه صبا با رضا رشیدپور مجری و برنامه‌ساز

پدافند رسانه‌ای

بدون اعتماد عمومی ممکن نیست

صداوسیما همچنان از پرداختن جدی به نسل زد اجتناب می‌کند

سمیه خاتونی
گفت‌وگو

برنامه با یک فرم ساده، یک دکور مینیمال و گفت‌وگویی صمیمی اجرا می‌شود. این سادگی آگاهانه انتخاب شد یا محدودیت‌ها آن را تحمیل کرد؟

واقعیت آن است که شرایط بحرانی و ویژه، ماهیتاً نیازمند ساختار شکنی و نگاهی متفاوت به تولیدات رسانه‌ای هستند. در چنین وضعیتی، نمی‌توان با تکیه بر تولیدات سنگین، پر زرق و برق و اصطلاحاً «بیگ پروداکشن‌ها»، مدعی جابجایی رسانه‌ای شد. رسانه‌ای که بخواهد در بزنگاه‌های خاص مؤثر عمل کند، باید سبک‌بال، سریع، صمیمی و بی‌واسطه باشد. ساختارهای پیچیده و هزینه‌های هنگفت، نه تنها مانع این جابجایی می‌شوند، بلکه ممکن است فاصله‌ای غیر ضروری میان پیام و مخاطب ایجاد کنند. از سوی دیگر، باید با صراحت بگویم که در مسیر تولید این برنامه، کاملاً به تنهایی حرکت کردم. هیچ نهاد یا مجموعه‌ای در فرآیند تولید یا تأمین منابع مالی دخیل نبود و تمامی هزینه‌ها را شخصاً و با بودجه شخصی‌ام تأمین کردم. بنابراین حتی اگر در جایی لازم می‌بود که به سمت یک تولید پرهزینه حرکت کنم، عملاً امکان آن برایم وجود نداشت. در نتیجه، انتخاب ساختار ساده و خودمآیی برنامه، هم از دل اقتضات «شرایط خاص» برآمد و هم از واقعیت‌های عملی تولید مستقل. به تعبیری می‌توان گفت این دو عامل یعنی نیاز واقعی زمانه به جابجایی رسانه‌ای و محدودیت‌های مالی ناشی از تولید شخصی در کنار یکدیگر باعث شدند برنامه «شرایط خاص» با همین فرم اجرا شود؛ فرمی که شاید از نظر برخی ساده به نظر برسد، اما ذات خود، واجد معنا و کارکردی مهم در فضای رسانه‌ای امروز است.

مخاطب حس می‌کند گفت‌وگوها صادقانه و بی‌پیرایه‌اند؛ برای رسیدن به این سطح از صمیمیت چه مسیری طی کردید؟

از آماده شدن قسمت‌های ابتدایی، دوستان خوبم در پلتفرم فیلیمو پیشنهاد همکاری دادند و اعلام آمادگی کردند که می‌توانند برای انتشار گسترده‌تر این برنامه، همراهی‌ام کنند. من هم با کمال میل از این همکاری استقبال کردم و از آن زمان، هر شب نسخه نهایی برنامه را در اختیار تیم فیلیمو قرار دادیم تا از طریق این پلتفرم در دسترس عموم مردم قرار گیرد.

آیا آزادی عمل و چارچوب‌های کمتر محدودکننده در شبکه خانگی، تأثیر مستقیمی در شکل، محتوا و سبک برنامه داشت؟

به باور من، حتی در شرایط عادی نه فقط در وضعیت‌های بحرانی، رسانه‌های رسمی کشور، به‌ویژه سازمان صداوسیما، باید در شیوه‌های تولید محتوای خود بازنگری جدی کنند. آنچه امروز به‌طور گسترده در تولیدات رسمی می‌بینیم، زبانی خشک، رسمی و گاه بی‌روح است که نه تنها با سلیقه نسل جدید سازگاری ندارد، بلکه مانعی جدی در مسیر برقراری ارتباط مؤثر میان مردم و حاکمیت، و حتی میان خود مردم است. از نظر من، رسانه موفق باید بتواند این حلقه‌های ارتباطی را با زبانی نرم، گفتاری صمیمی و لحنی قابل فهم برای عموم بازتعریف کند. از همین رو، تصمیم به ساخت برنامه «شرایط خاص» نه برای ورود به عرصه نمایش خانگی یا رقابت با رسانه‌های رسمی بود، بلکه تلاشی شخصی و صادقانه برای ارائه‌الگویی تازه در زبان رسانه‌ای بود، مدلی که بتواند با «نسل زد» و طیف وسیعی از مخاطبان امروز ارتباط برقرار کند. در واقع، بسیار علاقه‌مند بودم که خود صداوسیما به‌عنوان رسانه ملی، پیشگام تولید چنین برنامه‌هایی باشد. اما از آنجا که چنین فضا و امکانی فراهم نبود، خودم به تنهایی دست به کار شدم تا آنچه را باور دارم باید در گفت‌وگوهای رسانه‌ای کشور تغییر کند، در عمل نشان دهم.

شما پس از مدت‌ها دوری از رسانه ملی، در قالبی متفاوت و روی پلتفرم فیلیمو بازگشتید. چرا تصمیم گرفتید این برنامه را در شبکه نمایش خانگی تولید و پخش کنید؟

احساس من این است که در بزنگاه‌های ویژه و شرایط خاص، جامعه بیش از هر زمان دیگری نیازمند رسانه‌هایی چابک، صمیمی و خلاق است؛ رسانه‌هایی که بتوانند بدون وابستگی به چارچوب‌های خشک و زبان رسمی رایج، با مردم ارتباطی بی‌واسطه، انسانی و صادقانه برقرار کنند. با توجه به این دغدغه، ایده تولید برنامه‌ای با این ویژگی‌ها را نخستین بار در صفحه شخصی‌ام در شبکه اجتماعی ایکس (توییتر سابق) مطرح کردم. مدتی صبر کردم تا باز خورد مخاطبان و شرایط فراهم شود، اما وقتی دیدم این نیاز به صورت جدی احساس می‌شود، خودم دست به کار شدم و برنامه «شرایط خاص» را طراحی و تولید کردم. پس

پس از مدتی دوری از رسانه ملی، رضا رشیدپور، مجری و برنامه‌ساز شناخته‌شده و تأثیرگذار کشور، با برنامه‌ای متفاوت و نوآورانه در بستر شبکه نمایش خانگی و پلتفرم فیلیمو، بازگشتی پرشور را رقم زده است. برنامه «شرایط خاص» که در قالبی ساده، صمیمی و مینیمال شکل گرفته، نمونه‌ای بارز از تلاش برای ساختن رسانه‌ای چابک و هم‌زبانی است که بتواند در دل بحران‌ها و آشفتگی‌های اجتماعی، صدای مردم باشد و پلی میان نسل‌ها و میان مردم و حاکمیت برقرار کند. در این گفت‌وگو، رشیدپور به پرسش‌های مهمی پاسخ می‌دهد: چرا تصمیم گرفت این برنامه را در فضای شبکه خانگی تولید و پخش کند؟ آیا آزادی عمل بیشتر در این فضا بر شکل و محتوای برنامه تأثیرگذار بود؟ چگونه با محدودیت‌ها و کمبود امکانات، اثری صادقانه و بی‌پیرایه خلق کرد؟ استانداردهای برنامه‌سازی در شرایط بحرانی را چگونه تعریف می‌کند؟ و مهم‌تر از همه، نقش رسانه و پلتفرم‌های خانگی در بازسازی اعتماد عمومی و آرامش بخشی به جامعه پر تلاطم امروز چیست؟...

این مصاحبه فرصتی است برای درک بهتر چالش‌ها، امیدها و راهکارهای نوآورانه در رسانه‌سازی ایران معاصر، جایی که رسانه‌های سنتی و نو ظهور باید دست به دست هم دهند تا صدای مردم و فرهنگ کشور را به بهترین نحو به گوش همگان برسانند.

